

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Spre o consolidare a situației financiare

Prin creșterea continuă a încasărilor, deficitul vor fi acoperite

În urma încasărilor din luna August, situația financiară a țării s'a îmbunătățit simțitor. Încasările vișteriei statului au crescut în ultima lună în așa măsură încât statul a putut să-și achite o bună parte din datoriile sale dela Banca Națională, rămânând totodată și un însemnat rest din care s'a putut face față și altor plăți urgente.

Cercurile oficiale speră că până la sfârșitul anului deficitul vor fi acoperite din încasări, restabilindu-se echilibrul bugetar.

Falimentul „Societății Generale de Asigurări” din Frankfurt

Arestarea directorilor societății

În legătură cu falimentul „Societății generale de asigurări”, se anunță din Frankfurt de Main, că au fost arestați 3 directori cari girau afacerile numitei societăți. Impotri-va celui de al patrulea director al Societății, d. Sauerbrey, care a dispărut, s'a emis mandat de arestare. Falimentul acesta a produs un adevărat dezastru financiar.

Banca Generală de Păstrare din Brașov în noul său palat

Renumitul institut financiar „Banca Generală de Păstrare din Brașov”, cunoscută și sub numele „Spar-kassa” de către cele trei popoare din Tara Bârsei, s'a mutat zilele aceste în noul palat, care este dintre cele mai impozante în acea localitate.

Nouile birouri ale băncii sunt aranjate după cerințele cele mai moderne ale administrației bancare, înfățișând institutul cu o vechime de 94 ani, care era unul dintre cele mai vechi și în Ungaria de odinioară și este și în România, a ajuns să fie și cel mai modern.

Banca a fost aranjată după modelul caracteristic băncilor moderne germane.

Direcțiunea s'a instalat în noul local în cadrele unor festivități. Dl. director general Henrich Teutsch, însoțit de către dl. director Otto Meschendörfer și dl. secretar general Römer, a arătat curioșilor noul local, care evidențiază elocvent forța, pe care o reprezintă vechea bancă din Tara Bârsei.

O centrală electrică cu două miliarde lei în Banat

Am anunțat în repetite rânduri planurile, cari s'au evidențiat pentru electrificările, ce se contemplan în Banat și Ardeal.

Dintre planurile schițate, cel, pe care l-a făcut „Industria Minieră din Banat”, apare mai reușit, intenționând între altele să înlesnească sursa de

energie necesară întreprinderilor și chiar și căilor ferate electrice,

cari s'au plănuț.

Ministerul de industrie și comerț a încredințat lucrările necesare, unor mari societăți de electricitate,

cari sunt I. M. B. O. și A. E. G.

Acestor societăți, cari contemplează centrala de electricitate la o forță de 60.000 H.P. guvernul le-a și acordat concesiunea necesară, după ce e'a evidențiat, că

în acest scop cele două societăți înființează o nouă societate cu un capital de 50 milioane mărci germane,

deci eu circa două miliarde lei.

Adunarea de constituire a noii societăți, va avea loc peste puțin timp, după care se vor începe construcțiile.

Két milliárd lej beruházással állítják fel a villamoscentrálét a Bánságban

Annak idején részletesen ismertették a Bánság elektrifikálásának problémáját, melynek legtöbb sikert ígérő megoldását az **Industria Minieră din Banat** kapcsolta tervei közé. Az **Industria Minieră din Banat** Boeşa-Montanan hatalmas energiafejlesztő telepet készül felállítani, melynek hivatása az lesz, hogy az egész Bánságot, beleértve a Bánság iparvállalatait és

a létesítendő bánsági elektromosvasutat is, villamosenergiával lássa el.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium az **IMBO** részére az **AEG** (Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft) német villamossági társasággal közösen megadta az engedélyt, illetve a koncessziót a bánsági Überlands-Zentrale felépítésére. A ha-

talmas villamoscentrálé 60.000 lóerőt fog reprezentálni, felépítéséhez az **IMBO** és az **AEG** bevonásával megalakítandó új részvénytársaság 50 millió német márkát, tehát több, mint 2 milliárd lejt fog investálni.

Az **IMBO** aportként viszi a megalakítandó részvénytársaságba a ruszabányai telepeit, míg az **AEG** a szükséges gépeket fogja szállítani és a felszerelést fogja eszközölni.

Az **IMBO** a napokban rendkívüli közgyűlést tart, amelyen megkötik az **AEG**-vel a vonatkozó szerződést, amelynek megtörténte után rövidesen megkezdik a hatalmas villamoscentrálé felépítését, amelynek működésétől jelentékeny előnyöket remél Temesvár és a Bánság közgazdasági élete.

Noul tarif de transport se întocmește fără consultarea celor vizati

Guvernul, după cum am mai anunțat, intenționează să modifice tariful de transport, numind o comisie pentru

revizuirea taxelor, cari modificate, respective urcate, vor intra în vigoare dela 1 Noembrie, respective dela 1 Decembrie a. e.

La revizuirea tarifului de transporturi

nu au fost invitate și cercurile economice,

ca să-și trimită reprezentanții și nici nu au fost consultate nici organizațiile economice, pentru a-și

expune părerile și în consecință, industria și comerțul privește cu cea mai mare îngrijorare modificările,

ce se intenționează să se facă.

Oficialitatea în schimb este de părerea că

o nouă urcare este motivată pe baza, că acum trei ani CFR. nu au uzat complet posibilitățile cari i se ofereau necesare. În consecință greșala de acum trei ani caută să o repare cu noua urcare de tarif, atunci, când situația nu este favorabilă unei scumpiri noi.

Ujabb külföldi kölcsön

A hivatalos táviradi iroda jelentése szerint új kölcsönt vesz fel a kormány a stábi izáció végleges megszilárdítása és a költségvetés egyensúlyának helyreállítása érdekében. Az a bankcsoport, amely a stabilizációs kölcsönt folyósította, hajlandónak mutatkozott egy újabb nagyobb kölcsön folyósítására, hogy a stabilizációt továbbra is megszilárdítsák és a költségvetési hiányt fedezve, a kormány eleget tehessen valamennyi külföldi kötelezettségének. Erre azonban csak akkor kerül sor, ha a deficit kétségtelenül ki-mutatható lesz.

Százegy csödkérés

Nagyváradon az ipari és kereskedelmi élet krízise elérte a tetőpontját.

Ez év szeptember 15-ig nem kevesebb, mint százegy csödkérést nyújtottak be. Sok esetben a csödkéréseket idegen, külföldi cégek nyújtották be kis 10—20 ezer lejes adósságok miatt.

A százegy csödkérés közül többségben a külföldi cégek csödkérései szerepelnek. Ebben a hónapban nem kevesebb, mint hat kényszeregyezségi kérvényt nyújtottak be a törvényszékhez.

Megbukott a párisi Algini Bank

A francia pénzügyi piacnak szenzációja van. Szombaton, egészen váratlanul, kimondották a csödt az **Algini Bank R. T.** ellen. A csőd körülményei gyanusak voltak, s a csőd kimondásának alkalmából azonnal vizsgálatot indítottak a bank pénzügyi állományának megvizsgálására. A vizsgálatnak szenzációs eredmény volt, amennyiben a bizottság azonnal jelentette a csödbíróságnak, hogy a bank pénztárában ötvenegy frankot találtak. Az 51 franknyi aktívával szemben a bank passzívái **negyvenmillió frankot számlálnak.** A vizsgálóbizottság jelentését természetesen azonnal áttették az ügyészségre, s most az ügyészség a legszigorubb vizsgálatot vezette be a különös bank-bukás előzményeinek tisztázása céljából. Számos letartóztatás várható.

O nouă bancă în Baia-Mare

„Banca Agricolă din Baia-Mare“ s'a constituit cu un milion lei

În Baia-Mare s'a constituit un nou institut financiar „Banca Agricolă din Baia-Mare“, cu un capital social de un milion lei, pentru acordări de credite țărănești.

Consiliul de administrație al noii bănci îl constituiesc dnii Dr. Emerich Tropovits avocat; Petru Wieder, farmacist; Gavril Virăgh comerciant; Alex. Balkó, măcelar; Ludovic Kremnitzky și Petru Ardelean, agricultori.

Director al noii bănci este dl Francisc Schwartz, fost funcționar la filiala sătmăreana a Băncii Mar-moroseh.

500 milioane lei pentru plata datoriilor C. F. R.

Ministerul de finanțe a pus la dispoziția căilor ferate, din împrumutul extern, o sumă de 500 milioane lei — pentru plata unei părți din datoria de un miliard 700 milioane lei a administrației C. F. R.

Din suma aceasta se vor achita, potrivit unor cote, ordonanțele în restanță din anii 1926, 1927 și 1928.

Comitetul financiar al căilor ferate se vor întruni în cursul acestei săptămâni, pentru a stabili modalitățile despre cari se va face plata acestor ordonanțe, fixând în același timp, cotele de plată, proporționale cu sumele pe cari furnizorii le au de încasat, pentru fiecare ordonanță în parte.

Ujabb vizsgálatot rendeltek el a marosvásárhelyi cukorgyár ügyében

Most érkezett meg a pénzügyminisztériumhoz Petrescu pénzügyi inspektor jelentése az általa lefolytatott vizsgálatról, amelyet a marosvásárhelyi cukorgyár ismeretes adóelvitkö-lása ügyében tartott meg. A jelentéssel együtt betérjesztette azt a jegyzőkönyvet is, amely 100 millió lej bírsággal sújtja a gyárat. Mielőtt azonban ebben az ügyben meghoznák a végleges döntést, a pénzügyminisztérium újabb vizsgálatot rendel el, annak megállapítására, hogy Simionescu volt pénzügyi állam-titkár, aki jelenleg az egyenes-adó osztály igazgatója, valamint Stamafe pénzügyi inspektor mennyiben részesek a gyárnál történt szabálytalanságokban.

Pyram-Pasta tubusban fényesíti és festi a legkényesebb cipőket „LEDA“ Timișoara. Autókat, bőröket, tömeg-árukat legjobban a „LEDA“ vegyszert gyár által készített „CELLOLEDIN“ Spritzlakkal festhet. Kérjen ajánlatot.

„LEDA“
fabrica de prod. chimice s. a.
TIMIȘOARA

Reglementarea producției de bomboane și ciocolată

Acțiunea fabricelor grupate în „Transifac“

Organizația fabricelor de bomboane și ciocolată din Ardeal și Banat, care se numește pe scurt „Transifac“, a pornit mai demult acțiune pentru normalizarea pieței indigene și pentru

reglementarea fabricării bomboanelor și ciocolatei,

având în vedere, că foarte multe întreprinderi minuscule improvizate produc concurență iloyală pe piață, cu produsele lor neigienice.

„Transifac“ a convocat o

adunare pe sfârșitul acestei luni în București, pentru a realiza

o convenție cu toate fabricele, în ce privesc producția, prețurile și desfacerea de bomboane și ciocolată,

luptând pentru desființarea întreprinderilor improvizate neigienice.

După întrunirea din București „Transifac“ va convoca o conferință în Sătmăre, unde este sediul fabricii „Reiter“, urmând a se schimba mereu localitățile conferințelor.

Cincizeci miliarde pentru refacerea C. F. R.

O interesantă ofertă a unei case germane

La începutul lunii acesteia s'a ținut, la direcțiunea generală a căilor ferate, concursul pentru construirea liniei de cale ferată Brașov—Nehoiși—Buzău.

Au concurat mai multe firme indigene și streine.

Dar nu s'a luat nici o hotărâre, din cauza unei interesante oferte făcută de firma germană „Deutsche Bauunion Siemens“ care, paralel cu angajamentul de a construi linia de mai sus se oferă să reorganizeze din punct de vedere tehnic, să întrețină toate liniile ferate actuale, și să construiască noile

linii proiectate.

Oferta preciziază că pentru îndeplinirea acestui program e nevoie de

o cheltuială ce atinge cifra de cincizeci de miliarde, pe care firma germană se angajează să o aducă

contra unei emisiuni de obligațiuni, ce urmează a fi plasate de firmă.

Această ofertă e studiată de căile ferate și, după ce se vor face calculele necesare, va fi adusă în discuțiunea censi-liului de miniștri.

Megint az érdekeltek nélkül készül a vasuti tarifa reviziója

Megirtuk, hogy a CFR. vezérigazgatósa tervbe vette, hogy a vasuti személy- és teherszállítási tarifát módosítja, illetőleg az addigi szállítási díjakat felemeli. Az új vasuti tarifa revizióját az e célra alakított bizottság végzi. Értesüléseink szerint az új revideált vasuti tarifa még ez év november 1-én, de

legkésőbb december 1-én már életbe is lép.

A vasuti tarifa reviziója elé az érdekelt körök aggodalommal tekintenek, mivel annak előkészítő munkálataiból az ipar és kereskedelem képviselőit kizárták és így a gazdasági élet gyakorlati követelményeit nem fogja érvényre juttatni az új díjszabás. Az új vasuti tarifa, amint azt már közöltük, a CFR. deficitjének kiküszöbölését célozza és így szó sem lehet díjmeresklésről, noha

a CFR. Európa egyik legdrágább vasutja.

Az érdekeltek részéről megnyílvá-

nuló aggodalom annál is inkább indokolt, mivel a nemrég közzétett vasuti szállítási szabályzat elkészítésénél sem hallgatták meg az érdekelteket és csak így történhetett meg, hogy az új szabályzat azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a vasut egyes vonalakat bármikor lezárhat, ha azt szükségesnek látja és az áruszállítást hosszabb vonalon bonyolíthatja le. A szállítási szabályzat ezen rendelkezése óriási károkat okozhat a szállító közönségnek és az érdekeltek meghallgatása esetén ez bizonyára nem léphetett volna érvénybe.

A tarifa revizióját egyébként hivatalos helyen azzal magyarázzák, hogy három évvel ezelőtt, amikor a legutolsó tarifacemelés történt a kormány hozzájárulásával,

a CFR. nem élt teljes mértékben a felhatalmazással

és nem merített ki szélső limitig az engedélyezett emelést.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Most három év után ezt akarják kiegészíteni, ami 10.000 kilométerenként exportszállításnál 100, illetve 150, belföldi szállításnál pedig 300 lejt tesz ki, mint melléktaksza.

Megkezdte működését a belényesi „Draganul Bank“

Belényesen négy millió lej tőkével megkezdte működését a „Draganul Bank“. A bank igazgatóságában helyet foglalnak Ciarc Agoston, dr. Maiorescu József Bihar megye prefektusa, Papp Péter, dr. Pável Constantin, dr. Krisán György, dr. Cadrea Victor országgyűlési képviselő, dr. Rocin Teodor országgyűlési képviselő, dr. Lázár Aurel Nagyvárad polgármestere, Popescu Lica, Sfârta Traian főszolgabíró dr. Neagu Cornel, dr. Nistor orvos, Cuvia ügyvéd és Papp Gherasim kereskedő. A felügyelő-bizottság tagjai dr. Kis Gyula ügyvéd, dr. Nyéki Jenő, Borlan Amor és Popa János.

Európa tojásexportja

Érdekes összeállítást közöl egyik szaklap a világ tojásellátásáról. A legnagyobb tojásfogyasztója Európának Anglia. A legnagyobb szállítója pedig Kína. Számszerint az importszükséglet a következőképpen oszlik meg: Anglia importál évenként 2,140.000 q-t. Németország 1,700.000 q-t, Spanyolország 239.000 q-t, Ausztria 170.000 q-t, Olaszország 152.000 q-t, Egyéb országok 1 mill. 072.000 q-t. Az export államok: Kína exportál évente 834.000 q-t, Hollandia 709.000 q-t, Lengyelország 656.000 q-t, Oroszország 618.000 q-t, Dánia 528.000 q-t, Írország 371.000 q-t, Jugoszlávia 364.000 q-t, Egyesült Államok 218.000 q-t, Belgium 303.000 q-t, Magyarország 142.000 q-t, Olaszország 141.000 q-t, Franciaország 138.000 q-t, Bulgária 125.000 q-t, Románia 114.000 q-t, Marokkó 82.000 q-t, Egyiptom 69.000 q-t. — Eszerint tehát hozzávetőleges számításokkal Európa tojásigénye 3,4 millió q-t tesz ki. A szállító országok között Románia a tizennegyedik helyen áll.

Kereskedelmi és Iparkamara Cluj

124/1929. sz.

Hirdetmény

Az összes cluji kereskedők tudomására hozzuk, akik tanoncot tartanak, hogy a kereskedőtanulók a Kereskedelmi Gyakorlati Iskolába (kereskedő inasiskola) f. hó 20—27 napjain d. e. 9—12 óra között iratnak be a Kereskedelmi és Iparkamara (C. Victoriei 51. szám) I. emelet 8. számú szobájában a beiratásnál a következő okmányok mutatandók be: 1. a tanonc utolsó iskolai bizonyítványa és 2. tanoncszerződés vagy a munkaadó igazolása az alkalmazásról. Azok a kereskedő-főnökök, akik inasikat nem iratják be ez iskolába a főrvény szerint fognak megbüntettetni. Cluj, 1929 szeptember 17. Ing. I. F. Negruțiu elnök, N. Căciulă főtitkár.

Mi a helyzet a Szana-koncern likvidálása körül

Nehézségek a likvidálási program realizálásánál Csak jövedelmező vállalatokat lehet értékesíteni, a deficités üzemek sorsa bizonytalan

A Szana-koncern likvidálással kapcsolatosan különböző, ellentétes sajtóközlemények jelentek meg. Ezt a bántó gazdasági életet közelről érintő kérdést a különböző kommentárok olyan megvilágításba helyezték, mintha a koncern likvidálása a legnagyobb rendben és az előre megállapított program szerint folyna le. Az a belföldi és külföldi tőkecsoport, amely a konzernnél érdekelve van — amint annak idején már leszögeztük,

a teljes likvidálást vette programjába.

Ez a program azonban csak feltételes volt, mert hiszen egy hatalmas és messze szétágazó érdekelttség, mint a Szana-kongern likvidálása mindig hozhat előre nem látott meglepetéseket, ami a jelen esetben már be is következett. Ezek a meglepetések elsősorban ott érték a koncernhez tartozó, illetőleg a koncernat alimentáló tőkecsoportokat, hogy azoknak a Szana-féle vállalatoknak értékesítése, melyek hosszú idő óta nélkülözik a rentabilitást és Szana Zsigmond csupán presztizsből tartotta fenn,

ezeknek a vállalatoknak az értékesítése a mai gazdasági körülmények között szinte lehetetlen.

Ezt bizonyítja elsősorban az a tény, hogy eddig csupán a kitűnő rentabilitással prosperáló *Első Temesvári Sörfőzdet* értékesítették, viszont a *Begamalmot*, mely deficités üzemet folytatott nem lehetett értékesíteni, csupán leállítani annak üzemet és bagatel összegért bérbe adni.

Ujabb tárgyalások folynak a *Szeszgyár* értékesítésére is, ezek a tárgyalások azonban ugyancsak kevés kilátással kecsegtetnek, mivel a jelenlegi szesz rezsim, ennek az egyébként kitűnő vállalatnak

eredményes prosperitását erősen kétségessé teszi.

Hir szerint egy regáti pénzcsoport tárgyal a szeszgyár megvételéről, azonban a felajánlott vételár olyan csekély, hogy a vállalat üzemi berendezésének értékét sem tenné ki a vételár.

A likvidálási programból eddig tehát kevés valósult meg. A *Begamalom* leállításán és bérbeadásán kívül, értékesítette a koncern a *Sörfőzdet*, fuzionáltatta a *Bánati Hitelbankot* a Közgazdasági bankkal és árgyalásokat folytat a szeszgyár eladásáról.

A program realizálásának nehézségei csak ezután következnek.

Amint fentebb is említettük,

alig hihető, hogy a jelenlegi súlyos pénzügyi viszonyok és gazdasági dezorganizáltság között értékesíteni lehetne a Szana-féle „beteg” vállalatokat, amelyek pedig tekintélyes számmal szerepelnek. Ezek a vállalatok éppen csak, hogy tengődnek. Nem elég egészségesek ahhoz, hogy éljenek, viszont agonizálásuk sem jelenti még halálukat. Ezeknek a vállalatoknak likvidálását, — minthogy az értékesítésük lehetetlen

csupán felszámoltatás útján lehetne kereszttől vinni,

ez azonban olyan vérvetést jelentene, amit a tőkeerős Szana-bank sem bírna el.

Ami a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt ügyvezetését illeti ez is nélkülözi azt a harmóniát, amely kívánatos volna.

Állandó hatásköri összeütközések vannak a jelenlegi vezetők között,

a személyi torzalkodások pedig kizárják a harmónikus együttműködést és a konzern ügyeinek racionális vezetését. Ezt a körülményt — ha burkolt formában is — bevalja az a bankkrésről kiadott és a sajtóban elhelyezett hivatalos

komüniké, mely szerint *Blank Arisztid*, a Szana-bank legutóbbi ülésén szabályozta új *Szana Zsigmond* és *Pacsimade* Sándor delegált igazgatók hatáskörét, hogy ezzel az ellentéteket eliminálják. *Pacsimade* igazgatót, aki tudvalevőleg a *Blank-bank* Nagyvárad fiókjának volt a vezetője, hat hónapi időtartamra delegálták a Szana bankhoz, helyét Nagyváradon nem töltötték be és a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara elnökségéről sem mondott le jeléül annak, hogy kinevezése a Szana bankhoz csak időleges és *Blank Arisztid* további céljaira vonatkozólag még nem foglalt nyilat állást. Ezzel megdől az a kombináció, hogy a Szana-bankot a jelenlegi érdekelttségében fogják fenntartani, ugyancsak korainak mondhatók viszont azok a feltevések is, hogy a koncern teljes leépítése és részbeni likvidálása után a *Blank-bank* affiliálni fogja a *Temesvári Bank* és *Kereskedelmi Rt*-ot.

A helyzet tehát egyáltalában nem mondható tisztázottnak a Szana-koncern körül és minden tulzott pesszimizmus nélkül letehető, hogy a likvidálással kapcsolatban még súlyos meglepetések érhetik a bántó piacot.

Măsuri pentru înființarea bursei la Cluj și Timișoara

Ședința Consiliului de administrație al Camerei de Comerț și Industrie d.n Cluj și sediile viitoarelor burse

Sâmbătă seara la orele 7 s'a ținut ședința Consiliului de administrație a Camerei de Comerț și Industrie din Cluj, sub preidenția dlui inginer *Negruțiu*.

Unul din punctele principale la ordinea de zi a acestei ședințe a fost raportul comitetului de direcție al Camerei și propunerile făcute de acesta pentru înființarea bursei de efecte, și mărfuri la Cluj.

În acest raport se arată lupta ce s'a dus de către Camera de Comerț și Industrie din Cluj, nouă ani de-a rândul, pentru înființarea bursei.

Acțiunea pentru înființarea bursei dela Cluj s'a început la 14 Noembrie 1920, adică acum nouă ani. Pe vremea aceea în Ardeal exista o abundență de numerar. Crezând că

înființarea imediată a unei burse la Cluj, ar putea fi de mare folos vieții economice de aici,

Camera de Comerț din Cluj a înaintat cu data de 14 Noembrie și 15 Decembrie două adrese Ministerului de industrie și comerț de pe atunci. Este de prisos să amintim însă, că aceste memorii nu au fost învedri-

cite de nici un răspuns.

În ziua de 21 Ianuarie 1921 factorii vieții economice din cele șapte județe cari formau circumscripția Camerei de Comerț au ținut o conferință la Cluj, tot în chestiunea bursei.

S'a redactat și s'a trimis un nou memoriu Ministerului de industrie și comerț. La acest memoriu s'a răspuns după câteva luni de așteptare, că

bursa nu se poate acorda până după modificarea legii bursei.

În Iunie 1921 s'a cerut din nou, printr'un alt memoriu modificarea legii bursei. Și așa în fiecare an de câteva ori...

Di președinte *Negruțiu* anunță consiliului de administrație

ținerea unei apropiate adunări a Camerelor de Comerț și industrie din Ardeal la Cluj.

sub preidenția dlui *Mihail Manoilescu*, președintele Uniunii Camerelor.

În această adunare frunțașii vieții economice și financiare a Ardealului

vor discuta și vor fixa centrele cele mai potrivite ca sedii

pentru bursele de efecte și mărfuri. Un fapt rămâne însă cert și stabilit.

Clujul va avea atât bursă de efecte, acțiuni și schimb, cât și de mărfuri.

De asemenea va avea burse de ambele categorii Timișoara.

Consiliul de administrație al Camerei de Comerț a ales un comitet de inițiativă, compus din dnl *Ionel Comșa*, deputat și director de bancă, dr. *Laurian Gherman*, director de bancă, *Harghita* și *Bertalon*, directori de bancă și *Ungar*, director de fabrică. Acest comitet are însărcinarea de a face toate pregătirile necesare în vederea înființării bursei și a Asociației bursei dela Cluj.

Camera de comerț și industrie din Cluj va garanta bursei

o subvenție anuală de un milion lei,

care pe lângă veniturile bursei să formeze bugetul. Camera de Comerț, în afară de această subvenție, care va fi prevăzută în bugetul anului viitor

va acorda și localul necesar bursei de efecte și valori,

în palatul său, până când se va construi un palat al bursei.

În ce privește propunerea făcută consiliului de administrație pentru alegerea noilor membri corespondenți, s'a decis ca această alegere să se amâne pentru o viitoare ședință, când se va prezenta lista celor 24 propuși din care vor alege 16 membri.

S'a citit apoi adresa Uniunii generale a marilor industriasi, cu privire la apărarea intereselor industriale, precum și referatul secției comerciale, referitor la situația comerțului din circumscripția Camerei de Comerț din Cluj.

Az egymilliónál kisebb tartozásokat kifizeti a vasut

A CFR az 1926—1928-ból származó adósságainak kifizetésére vonatkozólag a következőket határozta el: Az összes fizetési utalványokat 1 millió lej értékig azonnal kifizetik. Az egy millió lejen felüli utalványokból kifizetnek egymilliót és a fennmaradó összeg tíz százalékát. A külföldi cégekkel szemben fennálló adósságokat, amelyeknek összege mintegy 200 millió, teljesen kifizetik. Az ezévi adósságok az esedékesség napján kiegyenlítés nyerne. Hogy a régi utalványokat akadálytalanul fizethessék, úgy döntöttek, hogy a nagyobb belföldi vállalatoknak, a *Resicának*, az *Astragyárnak* és a *lupényi bányáknak* járó fizetéseket később fogják eszközölni. A CFR. fenti kifizetéseit még e hét folyamán megkezdőnek a Banca Naționala útján.

Olvassa a

Lemnul-t

Creditele agricole

Organizarea „Creditului Agricol” a ajuns să fie cea mai importantă problemă nu numai pentru guvernele trecute, dar și pentru cel actual.

Ziarele bucureștene zi de zi înșiră senzații cu privire la organizarea „Creditului Agricol”, dar până în prezent se înregistrează un singur lucru real: nici guvernul și nici „Banca Națională” nu au dat nici un ban până în prezent pentru realizarea „Creditului Agricol”.

Am ajuns la începutul lunii Octombrie și prețurile cerealelor continuă să fie depresionate. Nu cumpără nici morile indigene de export și nici firmele cerealiste și astfel țărani nu pot obține pentru produsele lor nici cele mai minimale prețuri.

Situația se agravează și în urma dispozițiilor, în cari se evidențiază, că „Banca Națională” pentru acoperirea reescompturilor acceptă numai 25 la sută polițe agricole și minimal 75 la sută polițe comerciale și astfel băncile sunt nevoite să-și limiteze creditele agricole.

„România este o țară eminentă agricolă”, auzim pretutindeni. Iar actualul partid dela putere, chiar și când era în opoziție, era aderent al politicii agrare, pe care o evidenția mereu, protestând contra politicii economice, care nu manifesta tendințe agrare. Și azi ce vedem? Pe când dl Popovici, ministru de finanțe urmează tratative când cu bancheri streini și când cu consorții financiare din țară pentru organizarea Creditului Agrar, dl Mihalache publică „scrișori către plugari”, în care caută să arate cum se lucrează rațional gospodăria, când „Banca Națională” restrânge creditele agricole necesare țăranilor.

Nu ne vine a crede, că guvernul nu știe nimic despre restrângerile de credite, ce se întreprind și cu cari se stânjenește chiar și valorizarea rațională a recoltei!

În această chestie de altfel au intervenit la guvern și băncile din provincie, arătând, că este necesar să se retragă dispozițiile date cu privire la reglementarea reescomptului, deoarece polițele țărănești servesc mai sigure garanțe decât cele comerciale de speclafie.

Intervenția s'a făcut, dar nu observăm nici un rezultat favorabil. Prin urmare cum se evidențiază politica de raționalizare agrară, pe care actualul partid dela guvern, o trâmbea mereu și în opoziție?

O revizuirea a politicii de scont în actualele împrejurări se impune, ca o necesitate imperioasă, căutându-se a se înlesni și nu a se îngreuna procurarea de credite ieftine.

(Ch.)

Parchetele Kocsis din Brașov sunt escelente.

Intensificarea exportului român

Ce este „Institutul de Export” — Rolul și organizarea institutului

Ministerul de industrie și comerț a numit o comisiune, care să studieze și să facă propunerile necesare în vederea organizării institutului de export.

Scopul acestui institut este ca să studieze toate aspectele pieței interne din punctul de vedere comercial, adică să cunoască precis

ce produse se găsesc, în ce cantități, care e calitatea lor, la cât se ridică prețul lor

pentru a se ști în ce proporție pot fi exportate.

Pe de altă parte institutul trebuie să cunoască starea piețelor străine,

mărfurile de cari au nevoie a-

ceste piețe, ce calități se cer, în ce condițiuni de transport, ambalaj și fabricare au trecere.

care este prețul celor aflătoare pe aceste piețe, cât ar costa produsele noastre până acolo și în ce cantități s'ar putea exporta, pentru a se lua lua măsurile necesare.

Pe scurt scopul institutului este de

a căuta debușuri pentru produse române

și a le prezenta acolo, ferite de concurență.

Cu organizarea acestui institut a fost însărcinată o comisiune din care fac parte toți atașajii de comerț rechemati în minister ca referenți.

Repartizarea producției de sfeclă fabricelor de zahăr

Cari fabrice de zahăr câte vagoane primesc pentru transportul sfeclii de zahăr

Producția actuală a sfeclii de zahăr este cu mult mai mică decât anul trecut

Direcțiunea Generală CFR a luat dispozițiile necesare primind raporturile referitoare la producția de sfeclă, care

în acest an se cifrează la 44.849 vagoane

fiind deci de 64 la sută, deoarece cea din anul 1928 s'a cifrat la 70.126 vagoane.

CFR în urma cererilor primite, a repartizat vagoanele necesare transporturilor de sfeclă, după cantitățile stabilite, pe cari le consumă diferritele fabrice de zahăr și cari se evidențiază, după cum urmează:

Fabrica de zahăr din Roman, consumă 10.840 vagoane; fabrica din Sascut 2.390 vagoane; „Danubiana” din Giurgiu 4418 vagoane; fabrica din Arad 100 vagoane; fabrica din Tg.-Mures 5.406 vagoane; fabrica „Zarajeni” din Sulița Nouă 1.800 vagoane; fabrica „Ițcani” din Aron Pumnul 3.400 vagoane; fabrica din Lujeni 11.500 vagoane; fabrica „Jucica” din Moși 1.100 vagoane și fabrica de zahăr din Bod 3.805 vagoane.

Timpul stabilit pentru transportarea producției anului acesta va varia între 20 și 100 zile.

Încă dela 28 August au început primele încărcări și transporturi. însă în cantități mai

mici și pe inspecțiunile București, Pitești, Craiova și Buzău.

Începând dela 15 Septembrie transportul se face în cantități mai mari pe inspecțiunile Cernauiți, Iași și Bacău iar cu începerea dela 1 Octombrie,

transporturile mari pe inspecțiunile Cluj

și Brașov.

O parte din aceste transporturi se va face cu trenurile de marfă obișnuite în circulație, altă parte

cu trenuri speciale de sfeclă,

puse în circulație treptat pe măsura nevoilor.

Trenurile speciale de sfeclă au fost astfel repartizate pe secțiuni:

Inspeția Cluj: 1 pereche de trenuri între Războeni—Tg.-Mures, străbătând 118 klm., și 1 pereche trenuri Tagenti—Ludoșul de Mures—Tg.-Mures, însumând 184 klm.

Inspeția Brașov: 1 pereche trenuri Cața—Bod însumând 142 klm., 1 pereche Codlea—Cristian—Bod cu 56 klm. și 1 pereche trenuri Sft. Gheorghe—Bod însumând 92 klm.

În total vor fi 14 perechi trenuri cu un total de 2.966 klm. tren.

A mezőgazdasági hitel

A mezőgazdasági hitel megszervezése nem csak a mult de a jelenlegi kormányának is egyik legfontosabb problémája. A fővárosi sajtó naponként közöl szenzációkat a mezőgazdasági hitel megszerzése terén tett és előrehaladt kormányintézkedésekről. Evvel szemben erre a célra sem a kormány sem a Banca Națională egy banit sem fordított. Október elején vagyunk ec a buzaárak katasztrófálsan nyomottak. Sem a belöldi exportmalmok, sem pedig a terménykereskedelmi cégek nem vásárolnak, ugy, hogy a mezőgazdák a mai napig alig tudtak valamit *infin-áron* értékesíteni terményeikből.

A helyzetet súlyosbítja az a körülmény, hogy a bankok — tekintettel a terménypiac ki látástalan helyzetére — a parasztváltókat nemcsak, hogy nem hosszabbítják meg, de a Banca Națională azon rendelkezésének hatása alatt, hogy a rescont hitelek fedezetére legfeljebb 25. százalékos mezőgazdasági és minimálsan 75 százalékos komerz váltókat fogad el a mezőgazdasági hiteleket leépítik.

„România eminens mezőgazdasági állam!” Ezt halljuk minduntalan. A kormány amikor ellenzékben volt állandóan hangoztatta agrárpolitikáját. Kifogásolta az akkori kormányok tehetetlenségét és a mezőgazdasággal szemben elfoglalt álláspontját, ostromozta azoknak nemtörődömségét.

Es ma mi a helyzet? — Amig Popovici miniszter egykülföldi bankárokkal, máskor pedig belföldi pénzemberekkel tárgyal a mezőgazdasági hitelkeret megszerzése ügyében, addig Mihalache földmívelésügyi miniszter ur nyílt levelekben oktatja a mezőgazdaságot racionáls gazdálkodásra — de a Banca Națională a bankok útján megszorítja a mezőgazdákknak adandó hiteleket és lehetetlenné teszi a gabona és egyéb termények értékesítését.

Nem hisszük, hogy a kormány nem tudna a Banca Naționalának ezen rendelkezéséről, amellyel lehetetlenné teszi a mezőgazdákknak kellő hitellel való ellátását. A pénzintézetek a Banca Națională vidéki fiókjai útján intervenáltak ennek a rendelkezésnek visszavonása érdekében. Kifejtették, hogy a mezőgazdasági hiteleket fedező parasztváltók sokkal biztosabb fedezet, mint bármelyik kereskedelmi váltó, mivel a paraszt még a mai nehéz mezőgazdasági viszonyok között is egészségesebb adós, mint a spekulációnak alávetett kereskedelem. Az intervenció megtörtént, de az eredményt nem látjuk. Ime a kormány racionáls agrárpolitikája!

(Ch.)

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Értesítés! Ertesitem a mélyen tisztelt vevőközönségemet, hogy az összes tavaszi újdonságaim, különösen kiemelve a

Burberry Gabardin Trench-Coat-ok kész Homespuns sport-öltönyök

és értékosztályom legujabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek

NEUMANN M.

férfi- és fiu ruhaáruháza, Cluj, Piața Unirii (Főter) 14.

Lichidarea conzernului Szana

Greutățile ivite în jurul lichidării — Numai întreprinderile rentabile pot valoriza — Soarta întreprinderilor deficitare nesigură

În legătură cu lichidarea conzernului Szana din Timișoara, s'au lansat diverse versiuni și comentarii, cari lăsau să se întrevadă, că

Lichidarea s'ar fi întreprins după un anumit program,

continuând în cea mai perfectă ordine.

Grupul financiar din țară și streinătate, cointeresat în conzernul Szana, după cum am mai accentuat,

s'a pronunțat pentru lichidarea completă

a conzernului. Programul stabilit pentru lichidare însă, pare condiționat, deoarece în decursul lichidării pot surveni evenimente, neașteptate, după cum s'a întâmplat chiar și acum. Greutățile întâmpinate în decursul lichidării s'au evidențiat prin

imposibilitatea de valorizare unor întreprinderi nerentabile,

pe cari Szana le-a ținut numai pentru prestigiul său.

Până în prezent dintre toate întreprinderile

s'a putut valoriza numai „Fabrica de Bere Timișoreană”

foarte rentabilă, dar în schimb moara deficitară „Bega” nu se prea poate valoriza și astfel s'a închiriat pentru o sumă bagatelă.

În ultimul timp s'au întreprins tratative și pentru

valorizarea „Fabricii de Spirit din Timișoara”,

dar și aceste tratative ne inspiră puțin speranțe de reușită. După unele versiuni, un grup financiar din Vechiul Regat a voit să cumpere fabrica de spirit, dar a oferit atât de puțin, încât nici aranjamentul nu este achitat.

Din întreg programul de lichidare deci s'a realizat puțin de tot: valorizarea fabricii de bere și închirierea moarei „Bega”, în afară de fuziunea realizată între „Banca de Credit din Banat” și „Banca Economică”. Aci mai adăugăm încă și tratativele pornite pentru valorizarea fabricii de spirit.

Greutățile realizării programului de lichidare urmează abea de acum, deoarece

nu se prea nutresc speranțe, că întreprinderile multe nerentabile să se poată valoriza,

în actualele împrejurări, în cari nici să trăiască, dar nici să moară nu au posibilitate, ci numai agonizează.

„Banca Timișoreană Comercială”, de asemenea nu are administrația armonioasă, de care are nevoie.

Divergențele la ordinea zilei, exclud orice posibilitate de administrare armonică și rațională,

necesară conzernului. Această manifestare se intervede și din comunicatul oficial, publicat, în care d. Aristide Blank

a stabilit atribuțiile dlui Szana junior și dlui Paximade, ambli directori delegați ai conzernului și băncii Szana, pentru a se înălțura divergențele.

De altfel soarta conzernului nu se știe, dar se presupune din faptul, că d. Paximade, director delegat, nu a renunțat nici la postul de director pe care-l are la filiala băn-

cii Marmorosch Blank și nici la președinția Camerei de Industrie și Comerț din Oradea, fiind delegat în Timișoara de d. Blank numai pe un interval de șase luni, când se va ști mai mult.

În legătură cu lichidarea însă nu sunt excluse nici alte noi surprize, pe cari de altfel le vom înregistra din caz în caz.

Adunarea organizației U. G. I. R. s'a desfășurat impozant

Cu forțe unite pentru apărarea intereselor economice

Uniunea Generală a Industriașilor din România, și-a convocat o adunare pe ziua de 19—20 l. e. în București, pentru a desbata programul de muncă redactat de organizația din Cluj, cu

scopul de-a se contribui la schimbarea politicii economice, pe care o exercită guvernul în detrimentul industriei din România. Acțiunea inițiată de U. G. I. R. nu este îndreptățită contra comercianților ori agricultorilor, ci urmărește intensificarea capacității de consum.

Adunarea s'a convocat și pentru

a se stabili texturile definitive ale memoriilor ce urmează a se prezenta diferitelor ministere vizate pentru soluționare.

La adunarea convocată se vor lua dispoziții și pentru

convocarea unui mare congres industrial pe luna Octombrie

în București, pentru care la această adunare se va stabili programul necesar.

Adunarea a stârnit viu interes nu numai din partea industriașilor, ci și din partea altor factori economici.

De ce sunt limitate creditele industriale ?

Lămuririle cari se dau dela „Creditul Industrial”

În legătură cu criza de numerar, ce întâmpină întreprinderile din cauză, că nu au la dispoziție suficiente credite ieftine, din partea societății naționale de „Credit Industrial” se dau următoarele lămuriri:

— Desigur că n'avem la dispoziție bani fără de limită, pentru acordarea de credite industriilor. Dar afirmația că asta este cauza crizei industriei noastre este foarte departe de adevăr.

— Criza se datorește numai și numai lipsei de consum. La noi se cumpără atât de puțin, încât ai impresia că oamenii s'au în-

vățat să facă economii atât de mari încât nu cumpără nimic.

Fabricile noastre sunt pline cu mărfuri

nevândute.

— Dealtfel, după informațiile noastre

prima grije a fabricelor e să vândă ce au.

Sunt hotărâte chiar la sacrificii.

— Dacă situația s'ar îndrepta în așa fel încât industria să aibe nevoie de un credit mai însemnat,

suntem siguri că am găsi soluția necesară.

Recucerirea debușeurilor agricole ale Ardealului

Camera de comerț și industrie din Cluj a întocmit un substanțial raport pentru

recucerirea piețelor de desfacere ale produselor agricole din Ardeal.

Raportul constată că chestiunea exportului cerealelor a fost cu desăvârșire neglijată. Rezultatul este că am pierdut piețele de desfacere din streinătate.

Camera de comerț e de părere să se înființeze câte un

„oficiu al exportului” pe lângă

Ministerul de industrie și comerț

și ministerul de domenii. Oficiile de expert ar sta în strânsă conexiune cu consulatele și atașatii comerciali, servind lămuririle de trebuință producătorilor și exportatorilor. Camera de comerț din Cluj preconizează și

înființarea unui serviciu de informațiuni economice

a cărui activitate s'ar extinde asupra țărilor din Europa Centrală. Ser-

viciul de informațiuni ar da relații asupra prețurilor mărfurilor și posibilitățile de plasare ale produselor românești. Atașatii comerciali ar alcătui buletine zilnice asupra cereșilor și ofertelor, a producțiilor și tranzacțiilor perfectate.

Se construiesc silozuri

D. Ion Mihalache, ministrul agriculturii, convingându-se de insuficiența magaziiilor și silozurilor de cereale, a hotărât să afecteze, o parte din creditul ce a fost atribuit Ministerului de agricultură din împrumutul de stabilizare, pentru sporirea mijloacelor de înmagazinare.

Nouile silozuri vor fi construite în principalele regiuni producătoare.

Pentru elaborarea unui plan rațional de construcțiuni, d. ministru Mihalache a înstituit o comisie.

Această comisie, compusă din delegații ministerelor de agricultură, industrie și comerț, lucrări publice și centrala de import-export, este prezidată de d. dr. Ernest Enc, secretarul general al ministerului de industrie și comerț.

Admiterea ramburselor în traficul de mărfuri român-ungar

Administrația căilor ferate face cunoscut că în traficul direct de mărfuri român-ungar se admit pe viitor atât ramburse cât și deburse.

Debursele se vor admite în conformitate cu dispozițiunile în vigoare la căile ferate de predare (la căile ferate române, tariful local), iar rambursele se vor admite până la suma egală cu valoarea măriei respective.

Atât suma rambursului cât și a debursului va trebui exprimată în moneda țării de predare (în lei la C. F. R.).

Regulamentul legii căilor ferate

Comitetul de direcție CFR a terminat întocmirea regulamentului de aplicare a noii legi pentru regia autonomă a căilor ferate. Zilele acestea va începe studierea noului statut al funcționarilor ceferiști, care va fi cu titlul aparte de cel al celorlalți funcționari publici.

Atât regulamentul legii, cât și statutul funcționarilor, trebuie puse în aplicare înainte de 1 Ianuarie 1930.

Gabonával vannak összezsufolva a konstanzai dokk

A konstanzi Kereskedelemi Kamara közölte a vasútgazgatósággal, hogy a kikötőváros va amennyi dokkja és silója telve van gabonával annyira, hogy újabb mennyiségeket addig nem tudnak befogadni, amíg a beerkező hajók a felraktározott készletet el nem szállítják. A vasútgazgatóság közölte, hogy még a bir vétele előtt újabb hat-száz vagon gabonát indító tak el Konstanza felé, amit visszairányítani már nem lehet, a vasút azonban három napig nem vesz fel újabb Konstanzába irányított gabonaszállítmányokat.

Accelerarea transporturilor de cereale

Măsuri pentru deblocarea liniilor — Au sosit locomotivele din Germania

O mare pagubă pentru producătorii agricoli este, în anul acesta dificultatea cu care se fac transporturile de cereale spre porturi.

Această stare de lucruri a îndemnat pe d. Vidrighin directorul general al CFR. să întreprindă o anchetă personală în porturile dunărene Galați și Brăila.

S'a putut astfel constata că porțiunea de linie Basarabeană-Reni e blocată cu cantități apreciabile de cereale, care nu puteau fi scoase spre porturi din cauza lipsei mijloacelor de tracțiune.

S'au luat măsuri ca între Basarabeană și Reni transporturile să se efectueze cu triplă tracțiune, adică câte trei mașini la fiecare tren de cereale.

S'a ma constatat deasemeni că porțiunea între stațiile Brașov-Predeal și ea blocată.

Pentru a se accelera transporturile pe această distanță s'a dispus ca la fiecare tren să se pună 4 locomotive, 2 în cap și 2 la mijlocul trenului.

Cu ajutorul acestei quadruple tracțiuni se vor putea transporta circa 760 tone în 50 minute pe distanța de mai sus.

Mecanicii vor fi echipați pe acest parcurs cu măști împotriva gazelor pentru trecerea prin tuneluri, deoarece întregul parcurs urmează să se facă fără nici o oprire.

Intreg acest program de decongestionare a liniilor blocate va putea fi pus în aplicare cu ajutorul locomotivelor închiriate de C. F. R. din Germania.

Am anunțat din timp că C. F. R. a încheiat cu Societatea A. E. G. un contract pentru cumpărarea a 100 locomotive și că până la livrarea acestora C. F. R. vor obține prin intermediul Societății A. E. G. 100 locomotive cu împrumut dela căile ferate germane.

Din aceste locomotive, au și sosit în țară 91 locomotive, introduse prin punctul de frontieră Grigore Ghica Vodă. Chiria pentru fiecare din aceste locomotive e de 65 mărci pe zi, adică circa 3000 lei.

Locomotivele au și fost îndrumate spre liniile blocate.

Proiectul asigurărilor sociale

Numirea unei noi comisii de studii

După cum se știe, Ministerul muncii a elaborat un anteproiect de lege al asigurărilor sociale. Părțile interesate, muncitorii și patronii studiind proiectul, au înaintat ministerului unele observații, cari au fost luate în considerare, așa că anteproiectul a suferit unele modificări.

Proiectul astfel modificat a fost din nou trimis organizațiilor patronale și muncitorești, pentru a-l studia.

După informațiile noastre, până la 15 Octombrie a. c., Ministerul muncii va numi o comisiune compusă din reprezentanți ai muncitorilor cât și ai industriașilor, care să dea o formă definitivă proiectului.

Intreprinderile din streinătate își restrâng creditele pentru România

Consecințele desființării arbitrajelor

Noua lege a burselor, desființând organizațiile de arbitraj a contribuit în foarte mare măsură la

restrângerea creditelor, cari ni se ofereau din străinătate de către diferitele întreprinderi industriale și comerciale.

În fiecare caz de litigiu, organizațiilor de arbitraj li se cerea intervenția

chiar și de către casele streine, fiind că aceste organizații soluționau orice litigiu imediat. În urma desființării acestor organizații însă, toate sentințele pentru cazuri de litigii sau conflicte de plată, sunt a se pronunța de către justiție

la forurile judecătorești, în a căror circumscripție locuiește cel împrieinat. Ori aceste proceduri sunt de prea lungă durată, încât nu convin nici pentru nesiguranta încasărilor, deoarece în așa lung timp se cauzează numai spese, fără speran-

ță de realizarea vr'unui avantaj sigur. În urma acestor inconveniente

încep să nu mai acorde mărfuri pe credite nici casele din streinătate,

în special, cari recurgeau la organizația de arbitraj „Lloyd” din Timișoara, de asemenea desființată în urma noiei legi, deși avea litigii de soluționat nu numai pentru Banat, dar și pentru Ardeal, dela diferite case streine.

Intreprinderile din streinătate își restrâng acordarea de mărfuri pe credit pentru România și pentru motivul, că

prin desființarea organizațiilor de arbitraj nu-și văd asigurate interesele,

pe cari le au la diferite case comerciale române.

Revenirea asupra acestor dispoziții în consecință este o necesitate imperioasă de prima importanță. e

Exportatorii de cherestea au primit promisiunea, că se vor reduce taxele de manipulație

Consiliul de administrație al căilor ferate a stabilit în ultimele ședințe, nouile taxe de manipulație, la mărfurile transportate pe CFR.

Deoarece nouile taxe sunt considerate de cei interesați, ca prea urcate, părțile interesate s'au adresat dlui Stan Vidrighin, directorul general al căilor ferate, precum și în ultimă instanță, dlui Iuliu Maniu.

Luni s'au prezentat delegații Uniunii Generale a Industriașilor, iar Marți exportatorii de cherestea. Ei au arătat că, prin sporirea taxei de manipulare la 150 lei de vagon, s'a dat o lovitură exportului de lemne de foc.

Exportatorii au arătat că, în anul trecut, după lungi străduințe, s'a ajuns la

o reducere a taxei vamale la lemnul de foc,

reducere care a făcut posibilă o intensificare a exportului. Acum, prin sporirea taxei de manipulație, puțință de export dispăre din nou.

Lovitura este cu atât mi grea cu cât

majoritatea taxei vine tocmai în perioada cea mai activă,

a exportului de lemne de foc.

D. Stan Vidrighin a răspuns că va rezolva chestiunea în prima ședință a consiliului de administrație.

Közös erővel küzdenek a gazdasági érdekképviseletek a kormány helytelen gazdasági politikája ellen

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg az UGIR bukaresti öszvlasztmányi ülését

A Romániai Gyáriparosok Országos Szövetsége, az UGIR szeptember 19-én és 20-án Bukarestben öszvlasztmányi ülést tartott amelyen teljes számban jelentek meg a romániai gyáripár képviselői és tárgyalás alá vették azt a munkaprogramot, amelyet az UGIR kolozsvári tagozata dolgozott ki a kormány gazdaságpolitikájának megváltoztatása és az ipari termelés általános konszolidációja érdekében.

Az ülés napirendjén a következő pontok szerepeltek: 1. A kolozsvári, marosvásárhelyi és brassói kerületek javaslata rendkívüli közgyűlés összehívása ügyében a következő fontos kérdések megtárgyalása végett: a) Munkaügyi törvényhozás, b) vasuti tarifa-politika, c) vámpolitika, d) közterhek (egyenes-adó, fényüzési-

adó, stb.) e) iparpártolási törvény módosítása, f) ipari hitel, 2. A rendkívüli közgyűlés napirendjére kitűzött kérdések előzetes megbeszélése. 3. Az UGIR jövő munkaprogramjának megtárgyalása. 4. Indítványok és közlések.

A bukaresti gyűlésen, melynek bővebb ismertetésére még visszatérünk, hogy az UGIR akciója nem irányul a mezőgazdák, vagy a kereskedelem ellen, sőt ezek érdekeit is felkarolja a mozgalom során, mert

arra törekszik, hogy a mezőgazdák fogyasztóképeségének növelésével állandó és biztos fogyasztóalannyokat neveljen a belföldi ipari termelés gyártmányai részére.

Az öszvlasztmányi ülésen lefek-

tették a lefolytatandó akciók taktikai és technikai alapelveit, megszövegezték a kormányhoz, illetve a különböző gazdasági szakminiszterekhez intézendő emlékiratok végleges szövegét és összeállították az október hó végén Bukarestben,

a többi gazdasági érdekképviseletekkel közösen tartandó országos nagyipari kongresszus programját,

amely program realizálásától remélik az UGIR és a többi gazdasági érdekképviseletek vezetői a sulyos helyzetben levő romániai gazdasági élet reneszánszát.

A gyűlés iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg nemcsak az ipari termelés tényezői, hanem a többi gazdasági körök a mezőgazdák és a kereskedők részéről is, de élénk figyelemmel kísérték a nagyipar megmozdulását a fogyasztók is, akiknek érdekük, hogy minőségileg kifogástalan árban pedig viszonylagosan olcsó ipartermékekhez jussanak.

Noui insolvențe în Ardeal

Săptămâna trecută următoarele firme din Ardeal și Banat și-au încetat plățile:

Elek Glück, blănărie Brașov.

Fridrich Wien, comerciant, Brașov.

Au cerut concordatul preventiv: Orendi și Comp. Brașov, magazin de mașini.

„Venus” fabrică de albituri Oradea.

Intocmirea bugetului general al Statului pe anul 1930

Luni după amiază a avut loc la Ministerul de Finanțe ședința comisiei compusă din dnii C. N. Teianu, secretar general al acestui Departament, Alesseanu, profesor la Academia Comercială și Nanu, director în ministerul de finanțe. Această comisiune s'a ocupat cu examinarea schemei de buget pe anul 1930, după care schemă, își vor întocmi bugetul pe anul viitor toate ministerele.

Noui oferte pentru comercializarea S. M. R.

Ministerul de comunicații a primit noi oferte, din partea unor case străine, pentru comercializarea serviciului maritim român.

D. ing. Toma Gâlcă, secretarul general al Ministerului de comunicații, va studia zilele acestea nouile oferte înainte de a refera guvernului.

Uj bank alakult Nagybánán

Nagybánai Gazdasági Bank Rt. cimen egy millió lej alapítókéval új bank alakult, mely főként paraszthitelek folyósításával foglalkozni. A bank igazgatósága a következő tagokból áll: Dr. Troplovits Imre ügyvéd, Wiedder Péter gyógyszerész, Virágh Gábor kereskedő, Balkó Sándor mézárós, Kremnitzky Lajos földbirtokos és Ardelean Péter földbirtokos. A bank ügyvezetője Schwartz Ferencz, a Banca Marmorosch szatmári fiókjának volt tisztviselője.

Modern új építkezési törvényt ígér Raducanu közmunkaügyi miniszter

Az érdekeltek javaslatai és a külföldi példák alapján készül el az új építkezési rezsím

Az ideai munkaév befejezéséhez közeledik, az építkezési kampányhoz fűzött reménysek ebben az évben sem váltak be, sőt a nyáron talán kevesebbet építettek, mint a tavaly. A magánkezdemenyezés és az építkezési kedv kényszerűen visszaesett a gazdasági viszonyok további leromlása következtében, felülről pedig biztatás helyett inkább megnehezítették mint megkötötték az építkezéseket.

A munkaügyi minisztériumnak három főosztálya van: az egyik részort a munkásügyek intézése, a másik a szövetkezeti osztály, végül a harmadik az építkezési munkakör.

Az elmúlt tíz év alatt egyetlen kormány sem ismerte fel annak szükségességét, hogy

az építkezések terén kellett volna a munkaügyi minisztériumnak a legnagyobb aktivitást kifejtenie.

A munkaügyek terén ugyanis a teendők túlnyomó részét közvetlenül az érdekeltek, vagyis a munkáltatók és a munkások intézik el maguk között és a minisztériumnak legfeljebb közvetítő szerepe van ezeknél a kérdéseknél. A szövetkezeti élet terén is igen kevés tennivalója van a minisztériumnak, mert egészséges szövetkezeti rendszer nem jöhet létre állami kezdeményezéssel, hanem csak önerejéből fejlődhet ki, ha az ország eléggé megérett, erre és a kormányra mindössze az a feladat hárul, hogy amikor a szövetkezeti élet már életképesnek bizonyult, segítségére legyen a további fejlődés útján.

Egyedül az építkezés az, ahol felülről kell a kezdeményezésnek történnie.

és az egész tevékenységet a kormánynak kellene intéznie az építkezések tényleges megkezdésével, a magánépítkezés feltételeinek megteremtésével, megfelelő kedvezmények, hiteforrások és biztonsági intézkedések létesítésével. Míg azonban a munkaügyi minisztérium a munkásügyekben és a szövetkezeti élet terén tulságosan is angazsálta magát, az építkezések terén ugyszólván semmit sem tett, sőt a magánvállalkozási kedvet a legkisebb mértékben sem igyekezett támogatni, vagy akár csak biztatni, hanem teljesen magukra hagyta azokat, akik építkezni akartak.

Végre, annyi idővesztesség és mizéria után ez a kérdés most napirendre került. Raducanu miniszter belátta, hogy az építkezés terén várnak a minisztériumra a legsürgősebb teendők, amelyek révén nem csak helyreállítja az egészséges egyensúlyt a lakásprobléma terén, hanem

új munkaalkalmak teremtésével nagy mértékben hozzájárul a munkanélküliek számának csökkentéséhez és a gazdasági élet fellendítéséhez is.

A miniszter elhatározta, hogy pótolni fogja a mulasztottakat és tavasszal feltétlenül beindítja a nagyobbarányú építkezéseket. Ennek érdekében, Raducanu miniszter már meg is kezdte a konkrét tervezetek és javaslatok gyűjtését az építkezésnél érdekelt termelővállalatok és építkezési cégek vezetőitől.

Raducanu közmunkaügyi miniszter programba vette, hogy a beérkező javaslatok, valamint a külföldi példák felhasználásával a belföldi viszonyoknak megfelelő modern építkezési törvényt fog elkészíteni még

ebben az évben és hogy a február közepén induló új kampányt ne vesztjük el,

a törvényt még januárban életbe is lépteti.

Az új építkezési rezsím kialakításában a miniszter személyesen akar közreműködni és ezért elhatározta, hogy rövidesen külföldre utazik, ahol elsősorban a német, osztrák és csehszlovák építkezési viszonyokat és törvényeket fogja tanulmányozni, ahol tudvalevőleg a háboru után különösen hatalmas lendületet vett ugy az állami, mint a magánépítkezés.

Bukarestben és Szatmáron gyűlést tart a Transifac

A Transifac (Erdélyi és Bánsági Cukorka és Csokoládé-gyárak Szövetsége) évek óta folytat küzdelmet az iránt, hogy a belföldi szakmai piacot normalizálja. Az utóbbi évek folyamán ugyanis rendkívül nagy mértékben megsaporodtak a kis, ugynevezett pince-üzemek és ezek versenye a legnagyobb mértékben veszélyezteti a nagy és egyébként rentabilis szakmai üzemeket.

A Transifac legközelebbi gyűlését ebben a kérdésben e hó végén tartja Bukarestben, a regáti nagy szakmai gyárak bevonásával. Ezen a gyűlésen a Transifac egy racionalis munkaprogramot akar elfogadtatni a szakmai érdekeltekkel, amely, más volna arra, hogy a szakmai anomáliákat minden vonalon megszü-

tesse. Az érdekeltek remélik, hogy közös megállapodással sikerül majd kiküszöbölni az összes ellentéteket és főleg megszüntetni azt az ádáz versenyt, amely egyformán árt a nagy és kis üzemeknek.

A gyűlés programjában szerepel az általános gazdasági krízis megvitatása is, az üzemek és üzletmenet normalizálása, valamint a kimondottan pinceüzemek és az egészségügyi törvény rendelkezéseit be nem tartó vállalatok elleni küzdelem.

A bukaresti gyűlést követő napon Szatmáron fog a Transifac konferenciát tartani, mivel az alapszabályok értelmében a konferenciák helye változik és ezen a piacon van a cukorgyár központja.

A külföldi gyárak leépítik a romániai áruhitelket

A tőzsdebiróságok megszüntetésének következményei

Az új tőzsdeförvény, amely — mint ismeretes — megszüntette a régi tőzsdebiróságokat, máris érezteti hatását ez a komoly, sőt súlyos zavarokat fog okozni. A külföld figyelő szeme Románia felé fordul, mert az összes hozott és hozandó közgazdasági és kereskedelmi törvények nemcsak az ország kereskedőtársadalmát, hanem

a külföldi gyárakat és nagykereskedőházakat is érdeklik.

miután ezek árut hiteleznek román cégeknek. A tőzsdebiróság eddig komoly és szilárd bázisa volt a külföldnek. Vitás esetekben a tőzsdebiróság gyorsan ítélt, ami az áruhitelt nyújtó külföldi cégeknek kellemes volt. Jellemző és érdekes, hogy a nagy külföldi gyárak és kereskedők egész Erdély területére rendszerint a temesvári Lloyd bíróságot költötték ki illetékes ítélkező bíróságnak. Ez az éveken át kialakult és kevésbé költséges

rendszer elég türethető viszonyt teremtett a külföld és Románia között.

Most ez az ideális állapot egyszerűen megszűnt. Vitás ügyekben a polgári bíróság dönt, még pedig mindenkor

az a bíróság, amelynek területén az illető kereskedő lakik.

Viszont a külföldi kereskedő és gyáros ugyanugy ismeri a polgári bíróság lassúságát és költségességét, mint a belföldi kereskedő. Amíg egy ítélet jogerőre emelkedik és a követelés behajtható, addig három esztendő is beletelik és megtörténhet, hogy az alperes időközben csődbejut, tönkremegy és a hitelező nemhogy egy leít nem hajthat be, hanem még fizetheti a tetemes ügyvédi költséget is.

Ez érlelte meg a külföldben azt a gondolatot, hogy Romániát, mint piacot leépítse. Egyes külföldi cégek megszorítani

szándékoznak az áruhitelt, mert

a tőzsdebiróság megszűnésével nem látják követelésüket biztosítottak olyan mérvben, mint eddig.

Különösen a textilszakmában okoz nagy zavarokat a tőzsdebiróság megszűnése, mert a textil, főként a finomabb anyag, kivétel nélkül külföldi áru és a külföldi gyárak nem hajlandók várni, amíg rendes polgári úton. Évek mulva kapják meg pénzüket.

Két angol és két cseh gyár már értesítette is vevőit, hogy a jövőben csak készpénzért, vagy utánvéttel adnak árut. Kivételt csupán néhány évtizedes és abszolút megbízható, tőkeerős céggel tesznek, amelyek eddig is pontosan fizettek.

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. újabb érdekeltisége.

A Nagynyedi kisegítő Takarékpénztár Rt. f. hó 15-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen részvényitökéjét 5,200.000 lejről 28.000 drb. 100 lej névértékű új részvény kibocsátása által 8,000.000 lejre felemelte. Ezen tőkeemeléssel egyidejűleg az intézet érdekközösségi viszonyt létesített a Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. kolozsvári intézettel és a rendkívüli közgyűlés itt. gr. Béli Kálmán, Ferenczy Gyula Fodor József és Erős Lajost az igazgatóságba, dr. gróf Bethlen Lászlót és Bárán Lajost a felügyelő-bizottságba három évre beválasztotta.

A Brassói Általános Takarékpénztár új palotájába költözött

Az országszerte közismert Brassói Általános Takarékpénztár, amelyet mint a „Sparkassét” valóban általános és a legelőnyösebben ismert a Barcaság és a távolabbi Erdély mindhárom számottevő nemzetiségének közönsége, e héten beköltözött új palotájába, amely a brassói Lensor legtekintélyesebb épülete. A takarékpénztár új helyiségei a korszerű bankvezetési technikájának legnagyobb mértékű vívmányaival vannak berendezve, úgy, hogy ez a 94 éves pénzintézet, amely az egykori Magyarországnak is legrégebbi bankja volt, s a mai Romániának is legrégebbi takarékpénztára, most egyben az országnak is. Erdélynek pedig kétségtelenül legmodernebb bankja lett. A legtekintélyesebben berendezett német bankok mintájára történt a bank új palotájának a beosztása és felszerelése.

A pompás új helyiségekbe való beköltözés alkalmából a Sparkasse igazgatósága ünnepélyes keretek között avatta fel az intézet új otthonát. Teutschen Henrik vezérigazgató. Meschen-dörfer Ottó igazgató és Römer vezértitkár kíséretében személyesen mutatta be a bámulatra méltó bőkezűséggel berendezett helyiségeket, amelyek beszédesen tanuskodnak arról az izmosodásról, amely a Brassói Általános Takarékpénztár közel-múltjában is végbemegy.

Hitelezők értekezlete Ungár Ármín fizetés- képtelenségi ügyében

Megirtuk annak idején, hogy Ungár Ármín temesvári rövid-áru nagykereskedő fizetési nehézségek közé került és hitelezőinek harmincöt százalékos egyezséget ajánlott. Miután ez az egyezés nem sikerült, Ungár a temesvári törvényszék-nél a kényszeregyezés elrendelését kérte. A törvény értelmében most már ötven százalékos egyezséget ajánlott és az összeget hajlandó két év alatt részletekben megfizetni. A törvényszék idézésére a hitelezők szombaton, e hó huszonegyedikén tartottak értekezletet, hogy az egyezséget elfogadják-e vagy sem. A határozatot a napokban közli a törvényszék.

Heller Sámuel átvette a Banca Centrala terményosztályát

Heller Sámuel, a Banca Centrala terményosztályának volt igazgatója és a Banca Centrala között már régebben tárgyalások indultak a terményosztály átvételére vonatkozólag, melyek a múlt hó folyamán sikeresen be is fejeződtek. A terményosztály Heller Sámuel részéről való átvétele megtörtént, aki azt egyéni céggént, az eddigi helyiségeket megtartva vezeti tovább. A cég magvak, hüvelyesek és terményneműek adásvételével foglalkozik. Az áru-raktár likvidálása még folyamatban van. Heller Sámuel a Banca Centrala heremagtisztító gépeit is megvette 300.000 lejért.

Uj erdőt vásárolt Jára- vizén az Arboria S. A.

A cluji Arboria S. A., amely a báró Groedl-koncern érdekelttségébe tartozik és a Kalotaszegi Erdőipar Rt. leányvállalata, Járavizén erdőséget vásárolt, amelyen mintegy 7 millió lej investícióval fűrészbrendezést állított fel. Az új üzem már meg kezdte a kitermelési munkálatokat.

Az alaptőke leírása ügyébenrendkívüliköz- gyűlést hív egybe a Te- satoria Ardeleana S. A.

A cluji Tesatoria Ardeleana S. A. szeptember 13-án tartotta évi közgyűlését. Albini Iuliu szenátor elnökléte alatt. A közgyűlés a részvények lebélyegzése ügyében nem foglalt véglegesen állást, hanem felhatalmazta az igazgatóságot, hogy ennek kerestülvételére rendkívüli közgyűlést hívjon egybe. A gyár igazgatósága új érdekelttség bevonásával folytat igen kedvező kilátással tárgyalásokat.

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲
Olvassa a

„Lemnul“-t

Lemondott az Ugir elnöke

Lapzártakor értesülünk: Az Ugir bukaresti mai ülésén Badescu mérnök, a bukaresti városi villamos vezetője, Ugir alelnök foglalta el az elnöki széket. Mellette Mircea mérnök, Penescu-Kertsch, az IRDD adminisztrátora, dr. Farkas Mózes, Bürger Albert alelnökök foglaltak helyet.

Amikor Badescu mérnök megnyitotta az ülést, csakhamar parázs vita kerekedett a nap legnagyobb szenációja körül. Badescu mérnök ugyanis felolvasta Busila mérnöknek az Ugir országos elnökének levelét, melyben az bejelenti, hogy az elnökségről lemond.

A gyűlés elhatározta, hogy küldöttségileg kéri meg az elnököt arra, hogy ne távozzon tisztségéről és egyben elhatározta, hogy amennyiben az elnök ragaszkodik lemondásához, úgy az összehívandó rendkívüli közgyűlés nagyobb küldöttsége fogja az elnököt a visszamaradásra felkérni.

O constătuire a negustorilor din Ardeal și Banat

Uniunea societăților comerciale din Ardeal și Banat a ținut în Arad o ședință a consiliului prezidențial. Au luat parte frunțași ai comerțului din toate centrele din Ardeal și Banat. A prezidat dl Richard Kun din Timișoara, iar reporter a fost secretarul general dr. Ioan Fried din Oradea.

S'a vorbit mai întâi despre situația materială a uniunii și s'a acceptat propunerea dlui Eugeniu Dornhelm, cum să se găsească mijloace bănești pentru întărirea uniunii.

Vice-președintele Camerei de comerț din Arad, Andor Deutsch s'au ocupat de noua lege a bur-selor, care

*periclitează vechile tribu-
nale arbitrale, comerci-
ale,*

care funcționează în Ardeal sub denumirea de „Lloyd“. Cere ca uniunea comercianților să facă demersuri la București la cercurile competente ca aceste tribunale de arbitraj să se poată menține și în viitor.

După desbateri mai lungi s'a decis ca reprezentanții comerțului să intervie de acum înainte în mod foarte stăruitor ca la creierea viitoarelor legi comerciale să fie consultate în prima linie clasele comerciale.

Pentru apărarea mai intensivă a comerțului mic se va

convoca în viitor un congres general al micilor negustori.

Lungi discuții au urmat în jurul legilor vamale. S'a decis să se adune date interesante care să se prezinte guvernului în scopul revizuirii legii vamale.

În vederea apropiatelor alegeri comunale și județene, uniunea comercianților a declarat că e de cel mai mare interes ca

*reprezentanții comerțului
să cucerească câteva lo-
curi în viitoarele consilii*

comunale și județene

Uniunea pregătește apoi un memoriu în

*chestia modificării legii
impozitelor directe și in-
directe,*

pe care îl va prezenta guvernului. Secretarul general al uniunii Carol Endre se declară pentru desființarea actualei legi de dări comunale pentru care comercianții din întreaga țară trebuie să întreprindă o acțiune energetică fiindcă

*toate dările comunale
trebuie să fie suportate
astăzi exclusiv de negus-
tori și meseriași.*

Ori această este o mare nedreptate căci dările trebuie să fie repartizate în mod just asupra tuturor categoriilor sociale.

Jelentés az adófrontról

Kiméretlenül folyik az adók behajtása — A házbérek foglaltak, ha a háztulajdonosok nem fizetik a rendkívüli adópótlékokat — Nagyváradon országos akcióra készülnek.

Az adóbehajtások az egész országban, de különösen Erdélyben folynak kiméretlenül. A nagyváradi kereskedők körében egy komoly mozgalom indult az adóbehajtások enyhítése és az adóvégrehajtások lehetőség szerinti megszüntetése érdekében. A mozgalom élén a nagyváradi kereskedelem és ipar legelőkelőbb reprezentánsai állanak és

be akarják vonni ebbe a mozgalmába a vármegye és a város képviselőit is.

Ha mozgalomnak valaha is volt valamelyes erkölcsi alapja, úgy ez a mozgalom az, amelyért sikra kell szállani, ez a mozgalom az, amelyet pártfogolni kell, mert ha nem. Vá-

rad kereskedelme rövidesen tönkre megy, néhány hónap múlva csődbe kerül.

Értesülésünk szerint a Kereskedelmi Csarnok elnöksége ebben az ügyben a közeli napokban egy rendkívüli értekezletet fog tartani és ezen az értekezleten

memorandumot fognak készíteni Nagyvárad kereskedelmét az adó kivetések és az adóvégrehajtások során ért sérelmekről.

Ezt a memorandumot a Csarnok megküldi a többi testvér egyesületeknek is, hogy az országos mozgalomnak meglegyen az eredménye.

Hasonló akciók készülnek egyébként az ország különböző termelő és

értékesítő körében is, jelölve annak, hogy a gazdasági élet már képtelen elviselni az adóprés könyörtelen szoritásait.

Amint ismeretes, hogy a pénzügyminiszter az államháztartás egyensúlyának helyrehozatala céljából új adó nemeket léptetett életbe, a régiakat viszont felemelte, így többek között a házbéradót is, visszamenőleg 1927 évig. A törvény értelmében évenként a házbér tiszta jövedelme után a háztulajdonosnak

két százalékos adót kell befizetni adóhivatalnál.

Aradon például tízmillió lejt tesz ki a háztulajdonosok ilyenemű házbéradó hátraléka. A miniszterium legutóbbi szigorú utasítást küldött az aradi pénzügyigazgatóságához, amelyben elrendeli, hogy a legszigorubbban hajtsák be az év végéig az 1927, 1928 és 1929. évekre a házbéradó hátralékot és kilátás van arra is, hogy azokkal szemben, akik nem tesznek eleget fizetési kötelezettségüknek, szigorubb rendszabályokhoz nyulnak és

letiltják a házbéreket, amelyekből az állam az adó erejéig kártalanítja magát.

A szigorú rendelet a háztulajdonosok között nagy megütözközést keltett, annál is inkább, mert a törvény megalkotásakor arról volt szó, hogy ennek az adónak a befizetési módozata méltányos lesz, most pedig egyszerre váratlanul három évre visszamenőleg kell befizetni a házbéradót.

Esik a román stabilizációs kölcsön árfolyama

A berlini tőzsdén a román stabilizációs kölcsönkötvény árfolyama 88-ról, a kibocsátási árfolyamról 79 és félre esett. Jelentékenyen csökkent e kötvények árfolyama a londoni piacon is.

A „Berliner Börsen-Kurier“ ezt az árfolyamcsökkenést a német piacon azzal a körülménnyel magyarázza, hogy a „Diskonto-Gesellschaft“, amelynek kérénie kellett volna, hogy a berlini tőzsdén a román kölcsönkötvény árfolyamának jegyzését, ezt a lépést mindmáig nem tette meg, mert csak most, hat hónap múltán lehet látni, hogyan értékel a közönség a címleteket.

A Banca Națională fel- emeli az erdélyi bankok hitelét?

A kormány gazdasági bizottsága Maniu Gyula elnöklésével ülést tartott. Jelen voltak Popovici, Raducanu, Mihalache és Pan Halipa miniszterek is. Elfogadták az angol Stewart-cég ajánlatát, amely 800 millió költséggel megépíti a Bukarest-Szinaja-Brassó közötti modern műutat. Az angol cég a munka összegét kölcsön alakjában előlegezi a kormánynak. A munkálatokat csak belföldi anyaggal és belföldi munkásokkal lehet elvégezteni. A cég köteles gránitból és bazaltból 20 kilométeres próbautat is építtetni.

A kormány a Banca Națională útján nagyobb hitelt folyósít az erdélyi pénzügyintézeteknek azzal a feltétellel, hogy a földmives lakosság részére vetőmag és gabona beszerzésére olcsó kölcsönöket folyósítsanak.

Az erdélyi kereskedelem aradi parlamentje

A sérelmek légióját tárgyalta a Kereskedő-Szövetség aradi konferenciája

A közigazgatási törvény a falusi kereskedelmet létalapjában támadja

A Erdélyi és Bánsági Kereskedőtestület Szövetsége vasárnap tartotta meg, nagy érdeklődéssel várt tanácsulását Aradon. Az ülésen az alábbi 12 pontból álló tárgysorozat került megvitatásra.

1. Az általános gazdasági válság és ennek a parlamentben való megvitatása. A kereskedelem parlamenti csoportjának megalakítása. 2. Az új tőzsdetörvény és a kereskedelmi választott bíróságok. 3. Az új kereskedelmi törvény és a tisztességtelen verseny megakadályozásáról szóló törvény tervezetei. 4. A közteherkivetés egységesítése, az adó és illetéktörvények reformja. 5. A közép- és kiskereskedelem hitelezése. 6. A községi közterhek az új közigazgatási törvény szempontjából. 7. A kényszeregyezségi törvény. 8. Az új vámtörvény tervezete. 9. A Munkaszüneti törvény reformja. 10. Az italmérési illetékekről szóló törvény revíziója és a kiskereskedelem egyéb különleges kérdései. 11. A Szövetség együttműködése a többi gazdasági érdekképviselettel. 12. A Szövetség adminisztrációjának kérdései.

Az ülésen Kun Richard, Szövetségi elnök elnökölt és azon valamennyi erdélyi és bánsági kereskedelmi egyesület képviseltette magát. Nagy érdeklődést keltett Deutsch Andor aradi iparkamarai alelnöknek a választott bíróságok ügyében tett javaslata. Rámutatott, hogy a megszavazott új tőzsdetörvény megváltoztatása igen nehéz. Célravezetőbb az volna, hogy

a szövetség az összes érdekeltek támogatásával kérelmezze a kormánytól a választott bíróságok intézményesítéséről szóló külön törvény megszavazását.

A tanácsülés a javaslatot elfogadta.

Foglalkozott az elnöki tanácsülés az új közigazgatási reformmal is, amely erősen veszélyezteti a falusi kiskereskedők egzisztenciáját azzal a rendelkezésével, amely megengedi a fogyasztó közönségnek, hogy szövetkezeteket alakítsanak az állam pénzügyi támogatása mellett.

Az olcsó és szinte korlátlan állami hitellel dolgozó szövetkezetek könnyen tönkreteszhetik a falusi kiskereskedőket. Elhatározták, hogy a kiskereskedők bajainak megbeszélése céljából országos kiskereskedői kongresszust rendeznek. Minden erejükkel küzdeni fognak a felemelt italmérési illetékeknek a kiskereskedőkre és fűszerkereskedőkre vonatkozó sérelmes intézkedései ellen.

Dornhelm Jenő javaslatot terjesztett elő, hogy

a szövetség tegyen a kormánytól lépéseket az új kényszeregyezségi törvény sürgős megváltoztatása érdekében.

Rámutatott arra, hogy mihelyt az adós a kényszeregyezségi elrendelése

iránti kérvényét a bírósághoz benyújtja, attól fogva a hitelező az adóssal szemben elveszti minden jogát. Kifejtette azt is, hogy a vágyonak a bíróságok által való kezelése a kereskedelmi tapasztalatok hiánya miatt nem vált be. Végül elfogadták Endre Károlynak a városi adótörvény megváltoztatását célzó javaslatát.

A Szövetség anyagi megszilárdításának kérdése került azután megbeszélésre, minthogy eredményes tevékenységet csak egy anyagilag jól megalapozott szervezet tud kifejteni. Ennek biztosítására dr. Fried János főtitkár javaslatának megfelelően az elnöki tanács elhatározta, hogy kísérletképpen

a Szövetség tagjai az általuk kiállított számlák összegének egy ezrelékével járuljanak hozzá a

Szövetség anyagi szükségleteinek fedezéséhez.

A tanácsülésen hozott kormánytámogatást igénylő határozatokat memorandumba foglalták és a vezetőség az illetékes miniszterium elé fogja terjeszteni.

Lapzártakor értesülünk, hogy Niculescu-Ritz, a Sfatul Negustoresc vezértitkára kihallgatáson jelent meg Maniu Gyula miniszterelnöknél, akinek tolmácsolta az erdélyi kereskedők súlyos sérelmeit a kormány gazdaságpolitikai intézkedései következtében. Maniu Gyula érdeklődéssel hallgatta az előterjesztést és megígérte, hogy az erdélyi vármegyék prefektusaitól is információkat szerez be a kereskedők panaszaira vonatkozólag és a maga részéről mindent elkövet a kereskedelem és ipartermelés felvirágoztatására.

Banca „Drăganul” din Beiuș și-a început activitatea

In Beiuș s'a înființat o nouă bancă, „Drăganul”, care și-a și început activitatea cu un capital societărar de patru milioane lei.

In consiliul de administrație al noiei bănci sunt dnii: A. Ciarić, dr. Maiorescu fost prefect, P. Papp, dr. C. Pavel, dr. Gh. Crișan, dr. Victor

Candea deputat, dr. Theodor Roxin deputat, dr. Aurel Lazar primar, Popescu Lica, Traian Sfârlea, dr. Cornel Neagu, dr. Nistor medic, Cuvia avocat și dr. Papp Gherasim comerciant, iar cenzori au fost aleși dnii: dr. I. Chiș, avocat, dr. E. Nyéki, Amor Borlan și I. Popa.

Conzernul de mori „Reiter” din Lovrin declarat în insolvență

Deschiderea acțiunii de concordat preventiv

Marcel conzern de mori „Reiter” din Lovrin, care are nu numai Moara Cilindrică cu Aburi din Lovrin ci și moara „Gizela” din Becicherecul-Mic și moara „Ella” după cum am mai anunțat, a ajuns în insolvență în luna Iunie a. e. Fiecare din cele trei mori ale conzernului, a cerut separat deschiderea acțiunii de concordat preventiv. Contra unei dintre mori a fost deschisă mai demult acțiunea de concordat preventiv, iar contra celorlalte două

mori s'a deschis acuma.

La desbaterea cererei înaintată pentru deschiderea acțiunii de concordat preventiv, s'a adus ca argument faptul, că

industria morăritului în ultimul timp a fost condamnată la inactivitate,

în urma acutei crize care s'a accentuat și prin lipsa mijloacelor necesare de export,

impunându-li-se într'un timp

morilor să fabrice anumite tipuri de făină,

care nu erau exportabile.

Moara din Lovrin are la

pasive 24,335.000, iar la activie 14,043.000 lei,

și a oferit creditorilor o cotă de 50 procente achitabile în 6 rate.

Moara „Ella”, are la activie 6 mil. 947.000, iar

la pasive 12,969.000 lei

și a oferit creditorilor de asemenea o cotă de 50 procente.

Cererile celor două mori de asemenea au fost aprobate, declarându-se deschiderea acțiunii de concordat preventiv contra lor și dispunându-se convocarea creditorilor pe ziua de 24 Octomvrie a. e. Ambele mori însă au fost invitate să-și achite mai întâi obligațiile față de fise.

Megkezdte működését a Kolozsvári Házépítő Szövetkezet

Megirtuk, hogy Kolozsváron megalakult a „Kolozsvári Házépítő Szövetkezet”, amelynek sikerült a külföldi tőke segítségét biztosítani. A szövetkezet elgondolásában érdekes újítás az, hogy nem pénzét folyósít házépítési célokra, hanem fölépíti a házakat és készen adja át a tulajdonosnak. Az akció két irányu. Fölépít házakat olyanok részére, akiknek már telkük van 15—25 éves kedvező feltételű amortizációra és telket vesz s azt beépítve hasonló feltételek mellett bocsátja tagjainak rendelkezésére.

A megalakult szövetkezet akcióját nemcsak Kolozsváron, hanem Erdély összes nagyobb városaiban meg akarja valósítani. Természetesen ez csak úgy lehetséges, hogy a szükséges tőke, illetve pénz minden valutáris ingadozás mellett is ugyszólván békebeli stabilitással álljon rendelkezésre. Ezt azonban csak úgy érheti el, hogyha ingadozásnak ki nem tett szilárd külföldi tőkével dolgozik. Ezt a tőkét megfelelő mértékben sikerült biztosítani egy angol pénzcsoport közbejöttével, úgy, hogy a gazdasági helyzet változása sem befolyásolhatja kellemetlenül azokat, akik a szövetkezet révén jutnak hajlékhoz.

Információink szerint a szövetkezet anyira méltányos és olcsó feltételeket állít fel, hogy ezek még kevesebb anyagi eszközökkel rendelkezők számára is lehetővé teszik, hogy saját házuk legyen. Mondhatni még a most fizetett házbérek nagyságát sem érik el azok az összegek, amelyeket tőke és kamat címén törleszteniök kell. A kétségtelenül reális és szociális szempontból is előnyös akció megvalósításához szükséges feltételeket maga a szövetkezet törvény is garantálja. Az akció annyira előrehaladt, hogy értesülésünk szerint az építkezéseket már jövő tavasszal megkezdik.

Cititi „Lemnul”

Ne fogadjon el mást
„Mira” légyfogó
a legjobb!

Elrendelték

a kényszeregyezségi eljárást a lovrini Reitter-féle malomkoncern ellen

— Timișoara, az „Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság munkatársától —

A bányai közgazdasági élet szenzációja volt a lovrini Reitter-féle malomkoncern fizetési képtelensége, melyet a malomérdekelttség folyó év június hónap végén jelentett be hitelezőinek. A malomkoncernhez a lovrini hengergőzmalmon kívül a kisbecskereki Gizella- és a kétféle Ella-malom tartozik. A koncern vezetősége az új kényszeregyezségi törvény alapján minden malom nevében külön-külön kérvényt intézett a temesvári törvényszékhez a kényszeregyezségi eljárás megindítása végett. A törvényszék a kisbecskereki Gizella-malom kérelmének már néhány héttel ezelőtt eleget tett, a másik két malom kérvényével pedig most foglalkozott a törvényszék Fehér Kristóf dr.—Matei-tanácsa.

Mi okozta a malomkoncern válságát

A lovrini malom képviselőjében Ott Árpád igazgató, a kétféle Ella-malom képviselőjében pedig Vámos Antal igazgató és Róth Dezső dr. temesvári ügyvéd jelent meg. Róth Dezső dr. részletesen ismertette azokat a súlyos gazdasági viszonyokat, amelyeknek következtében

a malomipar az utóbbi időben jóformán teljesen téltenségre volt kárhözváltva és a tönk szélére jutott.

A malmok jogi képviselője előadta, hogy a háboru előtt aránylag kevés malom volt üzemben és ennél fogva a malomipar gyönyörűen fellendült annál is inkább, mert az akkori kormány mindenféle kedvezményeket biztosított a malmoknak, hogy termékeiket, főleg pedig a híres „lánglisztet“, a külföldön minél szélesebb körben elterjeszthessék. A háborus intézkedések, a gabonarekvizálás és kenyérjegyek következtében a malomipar csak mérsékelt tevékenységet fejthetett ki, Közvetlenül a háboru utáni években a helyzet némileg javult, ami maga után vont a sok új malom alapítását is. Az 1923-ik évi rossz termés miatt a kormány különböző kényszerintézkedések megtételére szorult,

a malmoknak előírta az egységes liszt őrlését

és csak nagyon kis mennyiségben engedte meg nullásliszt őrlését, amelynek kivitele elé rendkívül súlyos akadályokat gördített, úgyhogy a liszterport ugyszólván teljesen megszünt. A következő évi kedvezőbb termés némi enyhülést hozott, a kivitel már lehetséges volt, azonban a magas vámilletékek folytán a bányai malomipar nem vehette fel a versenyt a külföldi malmokkal, amelyek előhódították a külföldi piacot a román malmok elől.

A helyzet az 1925-ik év végén

még rosszabbra fordult, mert a háboru utáni konjunktúra idején megszorodott malmok

a belsődon is erős konkurenciát csináltak egymásnak

és az őrlési díjat le kellett szálítani, a bankok pedig az általános gazdasági pangásra hivatkozva kezdték megvonni a hitelt a malmoktól. Ez idézte elő sok régi malom, így többek között a lovrini Reitter-féle malomkoncern anyagi összeomlását.

A vagyoni státusz

A lovrini malom betérjesztett vagyoni kimutatást is, mely szerint a malom passzívái 24 millió 335.000 lej tesznek ki, míg ezzel szemben az aktívák csak 14.043.000 lejre rugnak. A malom a hitelezőknek

50 százalékos egyezségi kvótát ajánl fel,

amelynek fizetése hat részletben történne, még pedig az első részlet a megegyezés létrejötte után három hónappal esedékes, a többi öt részletet pedig a malom hat havonként fizetné. A malomkoncern kérte továbbá a bíróságot, hogy a megfelelő illetékeket is részletenként röhassa le.

Fehér Kristóf dr. elnök a vagyoni kimutatás áttanulmányozása után azt a kérdést intézte Ott Árpád igazgatóhoz, hogy a bankokkal szemben fennálló tartozások miatt nem szerepelnek a kimutatásban. Ott igazgató azt a felvilágosítást adta, hogy

a bankok a kölcsönök felvételekor árut kaptak fedezetül,

amelyet azóta értékesítettek, így tehát a bankokat a koncern kielégítette. A végleges leszámolás ugyan még nem volt meg, de lehetséges, hogy még a malomnak vannak követelése az egyes pénzintézetekkel szemben.

Azután a bíróság áttért a kétféle Ella-malom kényszeregyezségi kérelmének tárgyalására. Ezt a kérelmet is Róth Dezső dr. ismertette, előadta, hogy a Reitter-koncern a kétféle malmot 1925-ben vette a Kohn-cégtől kilencmillió vételáron és még hatmilliót költött különböző beruházásokra. Alig, hogy a koncern átvette a malmot, beállott a malomipar vál-

sága, amelynek következtében a kétféle malom jelenleg hatmillió 947.000 lej aktívával rendelkezik, viszont a passzívái 12 millió 969.000 lejre növekedett. Az Ella-malom szívtén 50 százalékos egyezségi kvótát ajánlott fel hitelezőinek ugyanolyan fizetési feltételek mellett, mint a lovrini malom.

A bíróság helyet adott mind a két kérelemnek

O nouă puternică bancă în România

In localul sucursalei institutului „Dresdener-Bank în București se înființează „Societatea Bancară“ cu un capital de 250 milioane și credit extern nelimitat

Noua bancă se deschide în fostul local al „Băncii Chrissoveloni“ la 1 Octombrie a. c.

Ziarul „Ardealul Economic“ a anunțat în mai multe rânduri încercările, cari s'au făcut pentru înființarea unei puternice bănci cu un mare capital extern și indigen în București. Încercările, după cum suntem informați, au și reușit, devenind o realitate.

Opinia publică va saluta cu multumire crearea noului mare institut bancar, care va da în aceste împrejurări grele, concursul său puternic economice românești.

Sucursala institutului

„Dresdner Bank“, din București dispăre pe ziua de 1 Octombrie și e înlocuită prin „Societatea Bancară,

cu un capital de 250 milioane lei și cu un credit extern, se poate zice nelimitat.

Personalități de frunte din toate partidele politice românești dau concursul experienței lor noiei bănci, care rămâne sub direcția încercătorilor dirigiitori ai fostei sucursale a institutului „Dresdner Bank“. Va mai beneficia și de concursul unor institute financiare de mâna întâia din străinătate.

Inaugurarea băncii noi — care va avea sediul în fostul local al Băncii Chrissoveloni

va avea loc la 1 Octombrie.

În vederea acestei solemnități vor sosi în țară, d. Herbert M. Gutmann director general al lui „Dresdner

Bank“ cu familiar“ d. Goetz, director la „Kommerz und Privat Bank“ din Berlin; Dr. van Nierop dela „Amsterdamsche Bank“, d. Lindenberg, directorul „Băncii Japhet and Co.“ Londra; Dr. Susmann, Dr. Hirschland, Essen și alții.

În noua societate este cointeresat în mare proporție și capitalul românesc, în consiliul de administrație, având multe notabilități marcante și din România.

A Temesvári Sörfözde mérlege

Temesvári Sörfözde Rt. most tette közzé 1928—29. évi mérlegét, amelyben 16 millió részvénytőke és 14,005.783.94 tartalék mellett 6 millió 731.629.12 lei tiszta nyereséget mutat ki, ami a tőkék 19 százalékos jövedelmezőségét mutatja. A mérlegben az investíciók 4 milliós értékűbblete a múlt évi investíciókra fordított összeget mutata. A megnövekedett kapacitás nagyobb raktárkészletet tett lehetővé, amivel együtt járt a kihitelezések emelkedése is.

A gyárépületek és gyárberendezések 16,149.684.54, ingatlanok 8 millió 003.980.89 lej értékkel szerepelnek, amellyel szemben 7 millió 921.260.94 amortizációs tartalék áll. A gyárberendezésekbe investált tőkének cea 4 milliós emelkedését az amortizációs tartalékok terhére eszközölte a vállalat, minthogy az az előző évi 10 millióról folyó évben 7 millióra csökkent le. Nyersanyag és árukészlet 23,400.000 (4 milliós emelkedés), értékpapírok 1 millió 253.853.72 lei, nyugdíjintézet értékpapirjai 8787.930, autók 1,200.000 lejes értékkel szerepelnek. Adósok 22,371.713.98, hitelezők 21,115.868.82 (11 milliós emelkedés), Creditul Industrial kölcsön 3,497.900 lej. Az aktívák mérleg szerinti összege 74 millió 579.176.88 lej, az előző évinél 8 és fél millióval több.

„VICTORIA“

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI SIRETURI
ELSŐ ERDÉLYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

șireturi pentru
ghete, trese, șireturi de
lama goulrate, șuitașuri și dife-
rite articole de pasmanterie
de prima calitate

Gyárt:

mindennemű
cipőfűző, lámaszegőt,
sujtást, tressel borítást és kü-
nböző speciális paszományárul
elsőrangú kivitelben

Telegram: Pasmantaria Victoria

Credite pentru industrie

O acțiune a industriașilor

În ordinea de zi a adunării industriașilor de săptămâna viitoare, figurează un punct: creditul industrial.

Industriașii au luptat, și până acum, pentru rezolvarea acestei probleme și, dacă lupta lor este acum mai accentuată, faptul se datorează concurenței industriei străine. Ei

sunt siliți să producă cât mai ieftin.

Trebuie deci să-și reducă, cu orice preț, cheltuielile.

Una din cele mai mari cheltuieli ale industriei este

dobânda exagerată ce o plătesc pentru capitalul împrumutat.

Sunt siliți să plătească aceste dobânzi, deoarece creditele primite de la „Creditul Industrial“ cu dobânzi

mai ieftine (12 la sută) sunt atât de limitate și atât de neînsemnate, încât nu contează prea mult în bugetul lor.

Nu se poate nega că industria noastră, cu toată protecția ce-i acordă tariful vamal,

nu poate suporta o dobândă de 24 până la 26 la sută.

Nu o poate suporta pentru că are în spate industria străină care o concurează.

Industriașii cer o soluție în problema creditelor pentru industrie.

Pretind o soluție, cu atât mai mult, cu cât, după cum se știe, rescontul „Creditului Industrial“

la Banca Națională a încetat

odată cu reorganizarea băncii.

Pentru exploatarea Stabilimentelor Morii Mari Timișorene s'a format nouă societatea, I. C. I. R. S. A.

Întreprinderile Forestiere și Miniere Române S. A. din Timișoara s'a transformat în Soc. Întreprinderile Comerciale și Industriale Române S. A., având în Timișoara un complex de industrii, cunoscut sub numele de Manutanța Militară, la fostele stabilimente industriale ale Morii Mari Timișorene. Întreprinderile acestei societăți noi este o fabrică de reparațiuni de vagoane, o fabrică de pâine cu capacitatea de trei vagoane la zi, a fabrică de pezești „Zwiback“ și paste făinoase, macaroane etc.; o fabrică de conser-

ve alimentare : fructe, carne, etc., și natural o fabrică de cutii de conserve de tinichea, cartonage precum și lăzi de ambalaj.

În afară de aceste întreprinderi importante, societatea mai dispune de cele mai mari magazine de beton, cu capacitatea de 1500 vagoane, — magazine comerciale, cari din punct de vedere al vieții comerciale au mare importanță, și cari la data de 1 Oct. își vor începe funcțiunea ca magazine generale. Aceste magazine sunt înzestrate cu aranjamente moderne, linie de garaj, ascensor etc. Directorul general al noii societăți este d. Marin Vlădescu-Olt, avocat înscris în baroul Timișoara, iar director d. Marin Popescu.

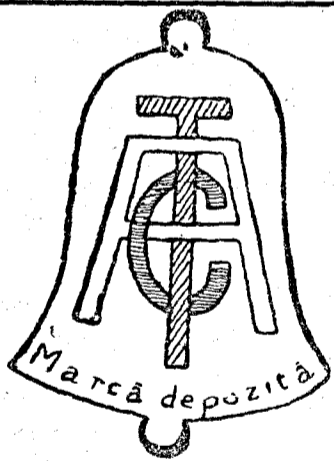
Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20⁻
Szöveg között cm²-ként — Lei 15⁻
Többi hirdetési oldalon — Lei 10⁻
Egy garmond sor Lei 80⁻

Citiți

„Lemnul“

Cuaceastă marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica

„TACĂMUL“ din CLUJ.

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători. „TACĂMUL“ fabrică de argintării, Cluj, Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-83. Adresa telegrafică: „Tacamul“

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt. Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1. (Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mű-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgönyeim: RELAIS

„CARMEN“

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ ORADEA

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. —

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden banküg-

letet legelő-

nyösebben

végez.

Áruraktárai

a vasut

mellett

Engedélyezett

devizahely.

Betéteket

elfogad

Affiliált Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Cez-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyváradon, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz. Keresztyurón, Szász-
vári Hitelbank Rt. és Hitel-
bank Rt. Biharyváros Szamosúj-
vári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság“

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an 1200 lei
Belföldön egész évre { Pentru particulari comercianți și industriași 2000 lei
Pentru bănci, instituțiuni financiare și societăți 1200 lei
Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 2000 lei
Bankoknak, pénzügyintézeteknek és társaságoknak
Pentru străinătate 1500 lei.
Külföldre

Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm² } 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm²-ként }
In text } 15 lei
Szövegoldalon }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7—58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7—58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA,
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73.400.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.
TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIGOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

MÁRCIUSI

B
A
K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖRÖK

D
A
C
I
A

SZENT GYÖRGY

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii No. 9.
Fiokintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Saját tőkái **40** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.